

Balvu novads

Vēsture

Publicēts: 07.12.2022.

Senatnē Balvu puse bija mežains, purvains un reti apdzīvots apvidus. Dokuments, kurā pirmo reizi minēts Balvu vārds ir Gotarta Neila atskaites Rīgas arhibīskapam Vilhelmam 1549.gadā.

18.gs.vidū Viļakas stārasta sieva Konstancija Hilzena pie Balvu ezera izveidoja pusmuižu, līdz ar to Balvi sāka veidoties kā apdzīvota vieta.

19.gs. beigās un 20.gs. sākumā Balvi auga un veidojās kā plašas muižas un liela pagasta centrs. 1926.gada 1.aprīlī Balvi kļuva par miestu, bet 1928.gada 11.februārī par pirmo pilsētu Jaunlatgales apriņķī.

20.gadsimta 30.gados iezīmējās zināms uzplaukums gan kultūras, gan saimnieciskajā dzīvē. 30.gados Balvi bija apriņķa saimnieciskais un kultūras dzīves centrs.

Balvu pilsētas ierastais dzīves ritms pārtrūka 1940.gada 17.jūnijā, kad pilsētā ienāca Sarkanās armijas apakšvienības. 1941.gada vasarā padomju okupāciju nomainīja vācu okupācija. 1944.gada jūlijā, vācu armijai atkāpjoties, pilsētu nodedzināja. Neskartas palika baznīcas un dažas ēkas pilsētas nomalē, pilsētā palika tikai 1/3 iedzīvotāju. Krāsmatas, drupas un pelni - tāda bija pilsēta pēc kara.

Balvi – pilsēta, kura no jauna uzcelta pēc Otrā pasaules kara. Pilnībā ir mainījies tās sākotnējais izskats. Gandrīz nav saglabājušās 19.gadsimtā un 20.gadsimta sākumā celtās ēkas.

Strauja pilsētas celtniecība un attīstība sākās 1950. gadā, kad Balvi kļuva par jaunizveidotā Balvu rajona centru. Pilsētā izvietojās rajona iestādes. Turpinājās dzīvojamo, sabiedrisko ēku un rūpniecības uzņēmumu celtniecība.

<https://www.balvi.lv/lv/vesture>